

Ympäristöministeriö
Lausuntopalvelu

Lausuntopyyntöne 13.5.2020

LAUSUNTOPYYNTÖ LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAEIKSI RAKENNUSPERINNÖN SUOJELEMISESTA ANNETUN LAIN JA RIKOSLAIN 48 LUVUN 6 §:N MUUTTAMISESTA

Pirkanmaan maakuntamuseolta pyydetään lausuntoa otsikossa mainitusta lakiesityksen luonnoksesta. Pirkanmaan maakuntamuseo toimii opetus- ja kulttuuriministeriön nimeämänä Museolain mukaisena alueellisena vastuumuseona ja siten rakennetun kulttuuriympäristön asiantuntijaviranomaisena maakunnassa. Pirkanmaan maakuntamuseo antaa vuosittain yli 800 maankäyttöä ohjaavaa lausuntoa maakunnan 22 kunnalle sekä hoitaa ja kehittää alueellista kulttuuriympäristötehtävää yhteistyössä sidosryhmien kanssa.

Pirkanmaan maakuntamuseon lausunto on annettu ympäristöministeriön lausuntopyynnön mukaisesti vastaamalla määriteltäisiin kysymyksiin Lausuntopalvelu.fi - sähköisessä palvelussa osoitteessa www.lausuntopalvelu.fi. Lausuntopalveluun on kirjattu 17.6.2020 seuraavat maakuntamuseon vastaukset:

Kysymys 1. Kommentit suojeluesityksenteko-oikeutta ja suojeluesityksestä kuulemista koskeviin ehdotuksiin

Pirkanmaan maakuntamuseon näkemyksen mukaan uudistettavaan lakiin olisi suotavaa turvata suojeluesityksen teko-oikeus myös alueellisille vastuumuseoille. Merkittävänä alueensa rakennusperinnön asiantuntijana alueellisella vastuumuseolla on hyvä kokonaiskuva alueensa suojelutilanteesta ja sen mahdollisista puutteista. Pirkanmaan maakuntamuseo ei usko, että esityksen teko-oikeus kohtuuttomasti lisäisi alueellisen vastuumuseon työpainetta, sillä jo lausunnonanto suojeluesityksistä on tähän saakka vaatinut työpanosta. Myöskään eturistiriitaa ei maakuntamuseon kokemuksen mukaan pääse syntymään: Pirkanmaan maakuntamuseo voi nytkin antaa omistajan näkökulmasta kielteisiä lausuntoja tai valittaa maankäytön asioissa ylläpitävän organisaationsa eli Tampereen kaupungin omistamista kohteista, eikä viranomaisyhteistyö ole tästä vaarantunut. Esimerkiksi valitusoikeuden kaava-asioissa on koettu nostaneen maakuntamuseon profiilia asiantuntijaviranomaisena. Pirkanmaan maakuntamuseon näkemyksen mukaan rakennusperintölain mukaisen suojeluesityksen teko-oikeus olisi tarpeellinen lisä suojelutyön keinovalikoimassa ja sopisi luontevasti ja odotetusti alueellisen vastuumuseon rooliin alueensa rakennusperinnön asiantuntijana. Lisäksi maakuntamuseo katsoo, että rakennusperintölain mukaisen suojeluesityksen tekoprosessi voi antaa alueellista työtä hyödyttävää perspektiiviä oman maakunnan rakennusperintöön.

Esityksenteko-oikeuden laajentamisesta on esitetty, että rekisteröityjä yhteisöjä koskevaan toimialavaatimukseen lisättäisiin kulttuuriperinnön vaalimisen rinnalle rakennetun ympäristön laatuun vaikuttaminen. Tätä Pirkanmaan maakuntamuseo pitää erityisen myönteisenä ja toteaa, että rakennetun ympäristön laatuun vaikuttaminen kuuluu keskeisesti myös alueellisen vastuumuseon tehtäväkenttään.

Kysymys 2. Kommentit alistusmenettelyn purkamiseen ja muutoksenhakua koskeviin ehdotuksiin

Pirkanmaan maakuntamuseo pitää alistusmenettelyn purkamista hyvin myönteisenä esityksenä ja toivoo, että uudistus nopeuttaisi ja sujuvoittaisi suojeluesitysten käsittelyä huomattavasti. Sujuva käsittely on tärkeä uskottavuustekijä lain soveltamiskohteina olevien suojelukohteiden ja niiden omistajien näkökulmasta, ja antaa aidosti mahdollisuuksia esimerkiksi korjaustoimien suunnittelulle suojeluprosessin yhteydessä. Uudistus tukisi ELY-keskuksen nykyistä roolia suojeluasian kokonaisharkinnan tekijänä, ja ympäristöministeriön rooli rakennusperinnön suojelun kehittämisen yleisenä ohjaavana tahona selkiytyisi.

Kysymys 3. Kommentit ehdotettuihin poikkeamisluvan edellytyksiin ja lupamenettely

Pirkanmaan maakuntamuseo katsoo, että ehdotetut poikkeamisluvan edellytykset ja poikkeamisluvan lupamenettely ovat myönteinen kehityssuunta. Muuttuva maankäyttö ja monimuotoinen, kerroksellinen rakennusperintö edellyttävät usein eri suojeluvälineiden (MRL, rakennusperintölaki, pehmeä suojelu) yhteensovittamista. On todettu, että rakennuksen hyvä käyttö on parasta suojelua. Suojelumääräyksien entistä joustavampi muuttaminen mahdollistaa suojelun kohdentumisen päivittämisen rakennuksen käyttöä ja säilymistä tukevalla tavalla ja huomioi esimerkiksi korjausrakentamisen menetelmien kehittymisen. Asiantuntijakuuleminen varmistaa kuitenkin suojelutavoitteiden ensisijaisuuden poikkeamislupaprosessissa. Poikkeamislupamenettelyn periaatteellinen tausta rinnastuu jossain määrin asemakaavoituksen poikkeamislupamenettelyyn.

Kysymys 4. Kommentit korvaussäätelyä koskeviin ehdotuksiin

Korvaussäätelyä koskevia ehdotuksia Pirkanmaan maakuntamuseo pitää asianmukaisina ja lain uudistamisen tavoitteiden mukaisina. Erityisesti ehdotus siitä, että suojelusta koituvan korvauksen määrittämisessä siirryttäisiin täydestä korvauksesta kohtuulliseen korvaukseen on maakuntamuseon näkemyksen mukaan linjassa lain pyrkimyksen kanssa olla estämättä tai tarpeettomasti vaikeuttamatta suojellun rakennuksen sopivaa käyttöä. Ylipäänsä rakennussuojelun yhteisvastuullinen, perustuslaista lähtevä luonne ja yleisen edun näkökulma on korvaussäätelyn ehdotuksissa huomioitu.

Kysymys 5. Kommentit ehdotuksiin, jotka koskevat rikostunnusmerkistöjä sekä menettelyä rikosasioissa ja tarkastuksissa

Pirkanmaan maakuntamuseon näkemyksen mukaan on loogista ja tarkoituksenmukaista, että rikosepäilyyn ja sen edellyttämän tarkastuksen toimijana olisi edelleen pääasiallisesti Museovirasto, ja alueellinen vastuumuseo toimisi prosessissa tarvittaessa

asiantuntijana. Tämä menettely varmistaisi rikosepäilyasioiden valtakunnallisen vertailtavuuden ja linjanvedon. Tämä menettely varmistaisi rikosepäilyasioiden valtakunnallisen vertailtavuuden ja linjanvedon.

Kysymys 6. Kommentit viranomaisten tiedonsaantioikeutta koskevaan ehdotukseen

Viranomaisten tiedonsaantioikeutta koskevaa ehdotusta Pirkanmaan maakuntamuseo pitää kaikin puolin tarkoituksenmukaisena.

Kysymys 7. Muita huomioita esitysluonnoksesta

Pirkanmaan maakuntamuseo pitää myönteisenä, että lakia rakennusperinnön suojelemisesta uudistetaan ja kehitetään. Alueellisen kulttuuriympäristöviranomaisen näkökulmasta on arvokasta, että käytössä on useita suojeluvälineitä, joiden toimivuuteen käytännön työkentällä voi luottaa. Lakiehdotuksessa on huomioitu myös rakennetun ympäristön laatuun vaikuttaminen rakennusperinnön suojelun näkökulmana.

Yksikön päällikkö

Tuija-Liisa Soininen

Tutkija

Anna Lyyra-Seppänen

Tiedoksi: Pirkanmaan ELY-keskus/Y-vastuualue/Yhdyskunnat ja luonto; Pirkanmaan liitto; Museovirasto/Kulttuuriympäristöpalvelut

AL-S/mh/al-s/mm